

Eesti Majandus

Tööstuse, kaubanduse ja rahanduse ajakiri

---

7. köide

Tallinnas, teisipäeval, 7. juulil 1925.

Nr. 28 (122)

Sisu:

Toimetuse kommentaar

Prof. Dr. E. Berendts: Über Steuerfragen in
der Republik Eesti

A. Kask: Meie kinnitusesajanduse seisukorrast
ja tervendamisest

Sise- ja väljamaa kroonika

Teated ettevõtete tegevusest

Isiklikud teated

Raha- ja kaubaturu ülevaated

Ilmub kord nädalas

Väljaandja: Eesti Majanduspoliitiline Selts, Tallinnas

Vene-Balti Laevachituse ja Mehaanika Aktsia Seltsi Tallinna tehas.

Võtab vastu tellimisi:

a) laevachituse alal

sõja-, kauba-, reisijate-, vedur- ja mootorlaevade, niisama ka spetsiaal otstarbega laevade peale, nii kui: ujuvate tuletornide ja päästelaevade, ujuvate tõstekraanade ja tõstelaevade, meremärkide- ja boide-panijate, süvendajate, aurulotjate, veopraamide peale ning praamide peale vedel- materjali veo taryis jne.

b) mehaanika osakonna alal

aurumasinate, raudteevedurite, tsistern-vagunite, aurukatelde, raudsildade, raudsarikate, elektri-tõstekraanade, põlevkivi-tehaste sisseadete, igasuguste sepa- ja mehaanikatööde, väljatöötatud kui ka väljatöötamata malmi- ja vasevalu peale ja üleüldse kõiksuguste raudehituste ja igasuguste konstrukt- sioonide peale.

c) parandustööde alal

võetakse vastu kõiksuguseid parandustöid laevachituse, kui ka mehaanilisel alal.

On olemas suur tagavara chitusterast ja teisi materjaale, mis kindlustab kiires korras tellimiste täitmist.

Oma sadam, varustatud kõigi tarviliste tehniliste abinõudega, igasuguse mahutavusega laevade laadimiseks ja lossimiseks. Laduruumid ja vabad platsid kaupade hoidmiseks.

Kõikide järelepärimiste ja küsimustega tellimise suh- tes palutakse pöörata A.-S. Laevatehase peakontorisse.

Kõnetr.: 83, ehk 5-93. Aadress: Tallinn, Telliskoppel.

Telegr. aadr.: „O T A B“.

EESTI MAJANDUS

TÖÖSTUSE, KAUBANDUSE JA RAHANDUSE AJAKIRI

Tellimise hind: aastas Emk. 1000.— Väljamaale Emk. 2000.—
 pooleaastas „ 500.— „ „ 1000.—

Toimetuse aadress: Pikk tän. 40, Tallinnas, tel. 29-39 Talitus: Lai tän. 38, Graafiline Ühing „Kiri“. Telef. 18-66

7. köide. Tallinnas, teisipäeval, 7. juulil 1925. Nr. 28 (122)

Sisu: Toimetuse kommentaar. Prof. Dr. E. Berendts: Über Steuerfragen in der Republik Eesti.
 A. Kask: Meie kinnitussasjanduse seisukorrast ja tervendamisest. Sise- ja väljamaa kroonika.
 Teated ettevõtete tegevusest. Isiklikud teated. Raha- ja kaubaturu ülevaated.

Tallinnas, 6. juulil 1925. a.

Eesti-Soome kauba- ja laevandusleping 28. okt. 1921. a. on juba pikemat aega ülesõeldud ja läbirääkimised uue lepingu suhtes käimas, sellepärast on huvitav Eesti-Soome vahelist kaubandust lepingu kestvuse aja jooksul lähemalt kokku võtta. Viimase kolme aasta jooksul on Eesti-Soome väliskaubandus Eesti andmete järele järgmiselt arenenud (milj. mk.):

	Väljavedu Soome	Sissevedu Soomest	Väljaveo sisseveost	%
1922. a.	325,9	356,5	91	
1923. a.	481,0	298,3	162	
1924. a.	521,6	196,1	266	
1925. a. (1/I-30/VI)	156,6	83,9	186	

Nagu sellest näha, on meie väliskaubandus Soomega, mis veel 1922. a. passiivne oli, järgnevate aastate jooksul aktiivseks muutunud ja mida kaugemale, seda enam. 1924. a. näiteks veeti juba enam kui 2¹/₂ korda rohkem kaupe Eestist Soome, kui Soomest Eestisse. Sealjuures on Eesti väljavedu kogu aja kasvanud (kolme aasta ooxsul 60%) kuna sissevedu Soomest on kahanenud sama aja jooksul 45% võrra.

Eestkätt tuleb siin muidugi arvesse võtta üldiseid põhjusid, mis kaubalepingu tingimistest äraolenemata sarnasele arenemisele kaasa mõjusid.

Sõja ajal, kus meie ühendus välismaadega peaaegu katkestatud oli, oli Soome meil ainsaks välituruks, kust igasugust kaupa Eestisse tuli. Suhkur, jahu, tekstiil, igasugune pudukaup, kõik osteti Soomest sisse, olgugi et Soomel kõikide nende kaupadega ainult kui transiitkaubaga tegemist oli. Soome oma kaupe oli nende hulgas võrdlemisi vähe. Sellevastu ei olnud Eesti rahvamajandusel peaaegu mingisuguseid ülejääke, toiduainete väljavedu oli keelatud ja nii loomulikult Eesti väljavedu Soome piiratud.

Pärast sõja lõppu muutus seisukord varsti. Eesti ärid löid otsekohesed ühendused välisilmaga ja hakkasid oma kaupa otsekohe tellima. Soome, kui transiitmaa, jäi aasta aastalt ikka enam kõrvale. Selle vastu algas Eestist korrapärane Eesti saaduste väljavedu, mille üheks loomulikuks turuks oli Soome. Selle tagajärjel pidi Eesti väljavedu Soome kasvama ka ilma kaubalepingu soodustusteta.

Tuleb eriti tähendada, et Soome ja Eesti rahvamajandus teatud mõttes paralleelsed on, nii et üks võrdlemisi vähe teise saadusi võib tarvitada. Meie tähtsamateks väljaveoaineteks on mets, metsasaadused, põlluning karjasaadused. Samasugune lugu on ka Soomes, arvamata vast asjaolu, et Soomel mingisuguseid põllusaadusi välja vedada ei ole ja ta sel alal ainult sisseveo jaoks on. Soomes on hästi arenenud tekstiiltööstus, kuid ka meie tekstiiltööstus produtseerib rohkem kui meie ise tarvitame. Sama lugu on paberitööstusega, nahatööstusega ja muude vähemate aladega.

Need arutused käivad iseäranis Soome väljaveo kohta Eestisse. Peale teatud paberi sortide ning vähemal määral ka tekstiili, on Soomel väga vähe erialasid, mille saadused Eestis turgu võiks leida, sest et neid samu kaupe Eestis veel odavamalt valmistatakse. Sellevastu on Eestil suuremad väljaveo alad olemas. Siin tuleb esimeses järjekorras nimetada põllusaaduseid (kartul, lina), tekstiiltööstuse saaduseid ning kivide ja muldade tööstust (tsement, teliskivi). Neil aladel tuleb Soomel igal juhtumisel importeerida, ja mis on loomulikum kui neid aineid osta oma lähemalt naabrilt?

Et neile väidetele tõendust leida, on tarvis ainult Eesti-Soome väliskaubandust üksikute kaubarühmade järele vaadelda. Nii vedasime meie Soomest sisse (milj. mrk.):

	Sissevedu Soomest.		
	1922.	1923.	1924.
Toiduained	43,5	59,7	12,5
Nahk ja nahak.	6,1	5,2	7,3
Puu ja puut. saadused.	6,6	2,4	4,4
Paber	137,0	92,1	62,2
Tekstiilsaadused	67,3	37,6	20,9
Metallid	12,4	10,0	10,7
Masin. ja instr.	37,4	53,4	25,9
Kivid, mullad	16,8	12,3	9,3
Õlid jne.	16,1	29,5	16,4
Väetis- ja keem. ained	7,6	13,7	25,3

Sellest on Soome väljavedu meile ja selle iseloom selgesti näha. Soomel ei ole meile toiduaineid sisse vedada, vaid need olid transiitkaup. Sedamööda, kuidas Eesti ühendused välismaadega arenesid, on ka Soomest sissetoodavate toiduainete väärtus vähenenud. Soome nahakaubal näib olema Eestis teatud kindel, kui ka väikene, turg. Paberi sisseveo vähenemine Soomest on seletatav üheltpoolt meie oma vabrikute toodangu suurenemise ja paranemisega ja teiselt poolt Lätist tekkinud konkurentsiga, mida eelmistel aastatel olemas ei olnud. Ka Soome masinatel ja metallkaubal näikse Eestis oma kindel turg olema ja siin on nende kaupade sisseveo vähenemine 1924. a. arvatavasti rohkem põhjendatud sellega, et Eestisse 1924. a. üldse vähem sarnast kaupa sisse toodi, kui mingisuguste Soomest olenevate põhjustega.

Soome savi- ja klaasasjade tööstus ei suuda nähtavasti Lätiga võistlust välja kannatada ja sissevedu Soomest kahaneb selle tagajärjel. Soome keemiaainete turg näib Eestis aasta aastalt kasvama.

Kui neidsamu andmeid võrrelda Eesti-Soome kaubalepingu valgusel, siis võib kõige enne ütelda, et kõikide nende kaupade sissevedu nähtavalt vähenenud on, mida Eestisse on lubatud ilma tollita sisse tuua. Kalkauba (silgud!) sissevedu väheneb aasta aastalt. Elusloomade sissevedu ulatab ainult sajatuhandesse markadesse, seemneid ei ole viimasel aastal isegi sajatuhande eest sisse toodud. Kivide, muldade jne. sissevedu kahaneb samuti.

Vaatamata selle peale, et Soome suuremast hulgast meie tollitariifi punktidest hinnaalandust saab, on ta neid hinnaalandusi ära suutnud kasutada ainult nähtavasti teatud sordi nahakaupade ja keemiaainete jaoks. Kõikidel teistel aladel ei ole need tollitariifi alandused selleks kaasa suutnud mõjuda, et Soome sissevedu meile suurendada. Põhjuseks on vist küll asjaolu, et Soome meie sisemaa saadustega samadel aladel konkureerida ei suuda. Tuleb arvesse

võtta, et Soomes üldise kõrge elukalliduse juures kaupade valmistus palju kallim tuleb kui paljudel teistel maadel.

Meie väljavedu Soome oli üksikute tähtsamate kaubarühmade järele miljon markades:

	Väljavedu Soome		
	1922.	1923.	1924.
Toiduained	131,8	166,3	150,9
Elusloomad	16,0	69,8	16,2
Nahk ja nahak.	0,8	7,3	5,5
Seemned ja taim.	20,5	7,1	12,2
Puu ja puut. saad.	0,1	0,9	11,8
Paber	3,0	28,6	21,1
Kiutööst. tootesaineid	122,1	101,1	174,4
Kiutööst. saadused			
Metallid ja metk.	9,9	10,6	10,2
Masinad ja instr.	2,4	19,4	7,2
Kivid, mullad nende saad.	14,4	15,4	45,7
Keemiaained	2,2	13,6	5,4

Nagu sellest näha on kõige suurem tähtsus meie väljaveos Soome toiduainetel, kiutööstusainetel, kiutööstussaadustel ja tsemendil. Selle juure seltsib veel viimasel ajal paber. Peab aga otse tähendama, et üksikutes rühmades tähele panna võib suuri hüppeid. Nii veeti meil 1923. a. suurel määral välja elusloomi. See väljavedu on loomulikult tagasi läinud seitsaadi, kui meie tapamajade korraldus on paranenud.

Niisama näitab statistika 1923. a. kohta enam kui 80 miljoni eest või väljavedu Soome. Osalt oli siin tegemist transiidiga, osalt aga vist registreeris meie statistika osa võid, mis siit Rootsi läks, adresseerituna Soome. Vaevalt võib ütelda, et ka siin nimetatud aladel iseäranis suur tähtsus oleks olnud Soome poolt meile antavatel tollisoodustustel.

Soome peab näiteks iga aasta teatud hulga kartulid sisse vedama, ja vaevalt jääb sissevedu Eestist palju vähemaks, kui Eesti kartulitollisoodustused kaovad. Elusloomade väljaveost ja nende sisseveo soodustustest Soome, oleme meie vaevalt eriti huvitatud. Parem on, kui meie sead baccinina Inglismaale saadetakse, selle asemel, et elusalt Soome sõita. Lina peab Soome ikkagi sisse vedama ja selle turg on nii suur, et Soome turg meid vaevalt iseäranis huvitada võib. Ka Eesti tsemend on Soomele kõige lähemal ja sellepärast Soome tema loomulik turg. Meie kiutööstuse saadused on Soomes nähtavasti turu võitnud ja siin mängivad kahtlemata osa ka tollisoodustused. Seesama lugu näib olema paberiga. Nagu hiljuti kuulda oli, trükitakse mitut Soome ajalehte Eesti paberil. See veidrus laseb ennast seletada Soome

paberi sündikaadi poliitikaga, mis siseturul hindasid kõrgel hoiab ja sellepärast Eesti paberi, millel teatud tollisoodustused on, võistlusvõimuliseks teeb. Need kaks ala, juurearvatud vast ehk veel seemned, on lõppude lõpuks nähtavasti ainsad, mis tollisoodustustest teatud otsekohest ja suuremat kasu on saanud.

Über Steuerfragen in der Republik Eesti.

Prof. Dr. E. Berendts.

Man braucht nicht Gegner der sog. sozialpolitischen Richtung bei Festsetzung eines Steuersystems zu sein, wenn man die Ansicht ausspricht, dass nicht in jedem Staat zu jeder Zeit die Politik am Platze ist, welche auf Ausgleichung der Vermögens- u. Einkommensgrößen ausgeht. Eine solche zum Sozialismus neigende Politik will die Akkumulation von „Kapital“ verhindern u. das sog. arbeitslose Einkommen treffen. Allein, so kätzerisch dieses auch in manchen Ohren klingen mag, jede Volkswirtschaft durchlebt Perioden wo sie eben die Akkumulation von Kapital erfordert, um diesen Faktor der Produktion zu stärken. Mag man den „Kapitalismus“ noch so schelten, dass er zu Zeiten eine notwendige Kraft war und ist, ist nicht zu leugnen. Wo wären wir wenn der von den „Linken“ so verabscheute Kapitalismus nie gewesen wäre? Hätten wir Eisenbahnen, Dampfschiffe, Telegraphen, Telephon, Kanäle, grosse industrielle Unternehmungen aller Art, wenn von jeher die Staatspolitik sich zum Ziel gesetzt hätte die Akkumulation von Kapital zu hindern. Wie zaghaft trat die Staatsgewalt den neuen Erfindungen entgegen und wie behutsam beschränkt sie die Bahnen, auf die sich kapitalkräftige Unternehmer auf eigenes Risiko gewagt hatten. Die Einzelunternehmer u. die Kollektivunternehmen (Aktiengesellschaften!) waren die Bahnbrecher technischen und volkswirtschaftlichen Fortschrittes und zugleich Wellenbrecher in den Zeiten, wo die Brandung der wirtschaftlichen Krisen die Volkswirtschaft zu zerrütten drohte. Und leben wir nicht in einer Zeit, die beweist, dass das Vernichten des „Kapitals“, die Ausrottung der „kapitalistischen Bourgeoisie“ nur zum hoffnungslosen Ruin der Volkswirtschaft führt. Mit welchem Fanatismus haben nicht die Lenins u. Nachfolger diesen Vernichtungskampf geführt und jetzt sind diese

Vorkämpfer für die praktische Verwirklichung der Grundsätze des kommunistischen Manifestes von 1847 dazu verurteilt, an die Türen der fremden Kapitalisten zu klopfen, um dieselben mit ihrem gehassten „Kapital“ ins Land zu locken mit Hülfe von Konzessionen, die dieses Land zum Tribut-zahler an das Ausland machen. Sie haben Kommunismus errichten wollen und haben ohne es zu ahnen nur Staatskapitalismus geschaffen, der schonungsloser und härter auftritt, als der Kapitalismus der Privaten, weil hinter ihm die unumschränkte Staatsmacht steht, der „Leviathan“ des Thomas Hobbes.

Die estnische Republik ist ein junger Staat, und das estnische Volk lebt nur das 7-te Jahr seines selbständigen Lebens. Es benötigt das „Kapital“ um die Produktionskräfte des Volkes zu wecken und zu fördern. Es muss „Kapital“ heraus produzieren, schaffen und sammeln, wenn es eine wirtschaftliche Zukunft haben will. Darum kann Eesti nicht eine Steuerpolitik führen, welche das Ansammeln von Kapital, sei es auch mit Hülfe von Bezug von arbeitslosem Einkommen, hindert, den Spartrieb hemmt und den Fortschritt verzögert oder verhindert, um das soziale Ideal gleichmässiger Einkommenverteilung zu verwirklichen, auf die Gefahr hin, dass die zu verteilende Summe der Resultate der Produktion zusammenschmilzt oder im besten Falle stationär bleibt. Der sozialen Gerechtigkeit wäre vielleicht damit gedient, aber man muss dann auch das Lob der Armut singen! Mag diese Anschauung auch kätzerisch klingen, mag sie dem Programm mancher „fortschrittlicher“ Partei widersprechen, — sie ist realistisch, aber trägt den Forderungen der Gegenwart Rechnung, die erfüllt werden müssen, wenn Staat und Volk eine Zukunft haben sollen.

Das estnische Steuersystem ist gewiss nicht fehlerlos. Es gibt übrigens in keinem Staate ein fehlerloses Steuersystem, welches allen Forderungen der Theorie entspräche. Der Katalog der direkten und indirekten Steuern in Eesti ist nicht so reichhaltig wie in anderen Ländern, oder wie es im alten Russland war. Aus verständlichen Gründen haben wir weder eine Weinsteuern, noch eine Rübenzuckersteuer oder eine Steuer auf einheimisches Naphtaöl u. Naphtaprodukte anderer Art. Wir haben von Russland das Branntweinverkaufmonopol ererbt, welches mehr als eine Milliarde Mark brutto einbringt und den Vorwurf wachruft: der Staat fülle seine Kasse auf Kosten der Trin-

ker, ganz wie einst das zaristische Russland, dessen Budget der Spitzname: das bebrunnete Budget beigelegt wurde, wobei aber die westeuropäische Statistik des Alkoholkonsums bewies, dass Russland nach der Zahl der Grade reinen Alkoholes (alle Alkoholartigen Getränke wurden nach ihrer Stärke auf eine bestimmte Einheit reduziert, die von der Bevölkerung pro Kopf konsumiert wurde) erst an 6-ter Stelle stand. Es ist leicht dem Staate den Vorwurf zu machen, er geniesse Einkommen dank der Schwäche und dem Laster der Menschen. Aber man vermeidet die Antwort auf die Frage: wie soll man die 1100 Millionen (Brutto) Mark ersetzen, die dem Staate entgehen würden, wenn derselbe dem Beispiel Nikolaus II von 1914 folgen würde und das Monopol aufheben und jeden Spiritusverkauf verbieten? Wenn man die Staatsausgaben um 1100 Millionen verringern könnte, dann wäre die Antwort gegeben. Aber eine solche Ausgabenreduktion ist kaum durchführbar, ja die Ausgaben haben eine unheimliche Tendenz zu wachsen. — Man bemüht sich ja in Eesti die Ausgaben zu reduzieren, man schränkt die Etats der Behörden ein, entlässt Beamte; aber auch für diese Massregeln gelten Grenzen. Wenn man Beamte, die von der Obrigkeit auf ihre Posten ernannt waren, entlässt, muss man ihnen auch Arbeitsmöglichkeit gewähren. Man darf sie nicht einfach auf die Strasse setzen. Reduziert man die Ausgaben auf einem Punkt, so wachsen die Ausgaben sehr schnell auf einem anderen. Der Finanzbedarf wird nicht geringer. Also müssten an Stelle des ausfallenden Einkommens aus dem Monopol neue Einnahmequellen gefunden werden. Man könnte die Akzise auf Tabak und den Zoll auf dieses Genussmittel erhöhen, ob aber so viel, dass der Verlust von einer Milliarde pro anno gedeckt würde, ist eine Frage, denn der Genuss von Tabak ist kein physiologisches Erfordernis und wenn die Steuer auf ein entbehrliches Genussmittel zu stark erhöht wird, so wird der Konsum eingeschränkt. Hier gilt das „Steuereinklein“ Jonathan Swifts, wo es heisst, dass in der Volks- und Staatswirtschaft 2×2 nicht immer 4 ist, sondern nur manches Mal. — Der Vorschlag des Finanzministers die Akzise auf Zünder zu erhöhen, stösst auf Widerstand, trotz seiner Behauptung, dass die erhöhte Steuer besonders stark die Raucher belasten würde. Wenn der Vorschlag angenommen würde, müsste auch eine Steuer auf andere Zündmittel eingeführt werden, wenn anders

man nicht die Produktion solcher Erzeugnisse der Industrie protegieren wollte. Das ist ja ein Erfahrungssatz, dass wenn ein Gebrauchs- oder Genussmittel stark besteuert wird, der erfinderische Geist der Menschen nach Surrogaten sucht und solche findet und erfindet. —

Wir besitzen in Eesti keine Steuer auf elektrische Beleuchtungswerkzeuge (wie sie in Deutschland eingeführt ist), keine Steuer auf Seife, Stearinlichter, wie sie Frankreich kennt; ob sie wünschenswert wäre, ist eine andere Frage. Wir besteuern durch Zölle den importierten Zucker und der hohe Zoll (die finanzielle Rücksichten hervorriefen) weckt Unzufriedenheit. Zucker ist ja ein Nahrungsmittel und die Förderung des Zuckerverbrauchs liegt im Interesse der Volksmoral, denn Zucker ist ein Zusatz zu Thee und Kaffee und diese Getränke dienen ja bekanntlich als Mittel zur Bekämpfung des Alkoholismus. Es ist ja bekannt, dass in Russland die hohe Akzise auf Zucker den Preis des Zuckers erhöhte und die Verbreitung dieses Produktes im Volke hemmte. Das Volk sparte an Zucker und trug das ersparte Geld in die Kronsmopolbranntweinbude. Wenn also von einer Erhöhung einer indirekten Steuer die Rede sein könnte, so wäre es die in Monopolform erhobene Steuer auf Branntwein. Der Alkohol und die alkoholhaltigen Getränke können eine starke Steuerbelastung ertragen (wenn der für technische Zwecke benutzte Spiritus Begünstigung geniesst), denn der Alkoholgenuss ist keine absolut nützliche Beschäftigung; das steht ausser Zweifel. Kann der Staat die Steuer auf Branntwein nicht entbehren, so müsste er darnach streben den grösstmöglichen Ertrag zu erzielen. Natürlich ist eine hohe Branntweinsteuer nicht das beste und ausschliessliche Mittel im Kampfe mit dem Alkoholismus. Hier spielt die Regulierung des Branntweinhandels eine grössere Rolle und es gibt ja ein System der Regulierung des Handels mit Branntwein (Detailhandel und Ausschank) welches, wie die Erfahrung zeigt, ein Mittel an die Hand gibt, welches der Trunksucht steuert. Es ist das bekannte Gothenburger System, welches in Schweden, Norwegen und Finnland so gute Resultate gezeitigt hat. In eine Schilderung desselben einzugehen ist hier nicht der Platz. Eines ist ja bekannt: Schweden sowohl wie Finnland waren bis in die 60-er Jahre des XIX J., bis zur Einführung dieses Systems, Länder, wo die Trunksucht blühte. Sie wurden Länder verhältnismässiger Nüchternheit

seit der Einführung dieses Systems. Also kann man wohl sagen, dass eine Erhöhung der Einnahme aus indirekter Besteuerung ist wohl kaum, oder mit wenig Chancen, zu erreichen. Auf Luxussteuer kann man kaum rechnen (weder in der Form von hohen Zöllen auf Luxuswaaren, sie sind ja schon hoch genug, noch als direkte Aufwandsteuer oder Umsatzsteuer) denn die Zahl der Konsumenten der Luxuswaaren ist nicht so gross, dass der Ertrag solcher Luxussteuer ein wirklich bedeutender sein könnte. Die wirklich reichen Leute sind bei uns dünn gesäet und die wenigen, die dem Luxus fröhnen, werden kaum ihren Konsum vergrössern um die Staatskasse zu füllen. Eher ist eine Abnahme des Konsums zu erwarten und vom Standpunkt der Valutapolitik ist das letztere zu wünschen. —

So kommt man denn zu den direkten Steuern. Und wenn auch die indirekten Steuern in den Budgets der Staaten ihren Platz behaupten, so treten doch seit dem Weltkriege wiederum die direkten Steuern in den Vordergrund, in einem Umfange, wie man es früher nicht erwartet hatte. Die Theoretiker beurteilen diese Tatsache mit getheilten Gefühlen, die Realpolitiker, besonders aus den Reihen der radikalen Parteien begrüssen diese Wendung, denn sie sind durchdrungen von der Überzeugung, dass nur mit Hilfe der direkten Steuern die Steuerlast von den Schultern der armen Schichten des Volkes auf die Schultern der Bemittelten gewälzt werden kann.

Unser Steuersystem in Eesti ist ein Doppelstufiges. Auf der ersten Etage, den Realsteuern (Grundsteuer, Stadtimmobiliën-Steuer, Gewerbe- und Handelssteuer, Kapitalrentensteuer, dazu Kessel- Gewerbesteuer u. Kapitalrentensteuer, Erbschaftssteuer) erhebt sich als 2 Etage — die allgemeine Einkommensteuer, die noch vor 2 Jahren den grössten Ertrag für die Kasse des Staates gab, jetzt aber hinter dem Ertrag der Gewerbe- und Handelssteuer zurückgetreten ist. Fast alle direkten Steuern sind aus russischer Zeit ererbt, und haben die Mängel, die ihnen schon damals anhafteten, nicht abgestreift. Die Einkommensteuer ist 1920 neu reguliert, wenn auch die Grundzüge der russischen Einkommensteuer von 1916 beibehalten sind. Die Novellen von 1922 und 1924 haben sie stark verbessert und man kann wohl sagen, das die estnische Einkommensteuer in ihrer jetzigen Gestalt (seit 1924) eine der am besten organisierten in Europa ist.

(Järgneb).

Meie kinnitunasjanduse seisukor- rast ja tervendamisest.

A. Kask.

(Järg.)

Sarnane haiglane võistlusviis on mõnda kinnitusseltsi sundinud loobuma täiesti iga-
sugustest kinnituse seadustest ja põhimõtte-
test ning töötama ainult hea õnne peale.
Ja peab ütleva, et ainult õnn on olnud
see, mis mõndagi meie seltsi nende senise
tegevuse juures on hoidnud hävinemise
eest.

Kuid kui kaua õnn ennast laseb kiusata,
see on muidugi teine küsimus.

Asjaolud, mis sarnast spekulatsioonini on
senini lasknud edasi kesta, on järgmised.

Meie mõnede vastutavate tegelaste nimesid
kinnitusseltside juhatuses andsid meie alga-
jatele kinnitusseltside/e võimaluse välismaa-
del soodsaid edasikinnituse lepinguid sõl-
mida. Selle läbi oli võimalus ka spekulatiiv-
selt võetud kinnitusi väljamaal suurel
määral edasi kinnitada ning õnnetuste puhul
suurema osa kahjustest väljamaa seltside
peale edasi veeretada.

Kui aga seal selgus, et kahjud liig suureks
kujunevad ja et meie maalt saadud edasi-
kinnitustele järjekindlalt tuleb juure maksta,
siis hakati asja lähemalt vaatlema ja meie
seltside tegelastele näppude peale vaatama.

Seal selgus loomulikult, et meil tõsised
kinnituse põhimõtted on heidetud kolikambri
ja mõnelgi pool toimetatakse hea õnne
peale.

Järgnesid hoiatused ja võib olla ka
edasikinnituse lepingute ülesütlemised.

Oleme aga nii kaugele jõudnud, et meie
seltsidele väljamaa edasikinnituse lepingud
üles öeldakse, siis võib mõne kinnitusselt-
siga sedasama juhtuda, mis juhtunud on
Harju pangaga, s. o. kokkuvarisemine.

Tervendus-abinõud.

Loomulik majandusline võistlus sünnib
sel teel, et tegevust korraldatakse minimaal-
sete kuludega.

Samuti ka kinnituse-asjanduses.

Mida vähem üks kinnitusselts tarvitab
oma asjaajamise peale, seda enam on ta
võistlusvõimeline ja seda kindlamal alusel
ta püsib.

Senini oleme aga meie kinnitusseltside
juures vastupidist seisukorda võinud tähele
panna. Juba juhatusete ja peakontori kulud
tõusevad kõrgemale, kui meie seltside tege-
vuse ulatus seda normaalselt lubaks.

Siis agentuurid. Juba eespool märkisime,
et nende tasu kõigub 10–25% saadud
preemiast. Peale selle makstakse nendele

mõnes seltsis erilisi gratifikatsioone, mille suurus kõrvalistele teadmata.

Mõnel seltsil on veel viisiks oma agente aegajalt kokku kutsuda ja sõõgi ning joogiga võõrustada, mis pealinna paremates lokaalides aukartust äratavaid summe maksab.

Nii pidas üks vanem kinnitusseltsis paari aasta eest agentide konferentsi, mis kestis kolm päeva ja kus „selget päeva ei nähtud,“ nagu üks osavõtja piltlikult tõendas.

Selle kõige tagajärjel tõusevad meie kinnitusseltside ärikulud s. o. juhatuse, revisjonikomisjoni korteri, kontori, kirjavahetuse, sõidu jne. kulud ning agentuuride ülevalpidamine keskmiselt 40–45% -ni vastuvõetud preemia summast.*)

Et see kulude % nii kõrgele on tõusnud, ning on karta, et juhtuvate õnnetuste puhul kahjutasu maksmiseks summe ei jätka, siis on maksuma pandud kord, mille järele peale harilikku kinnitussummu (preemia) võetakse veel eriliselt n. n. „poliisi maksu“ kulude katteks, mis näiteks tulekinnituse alal on 20% preemiast.

Et kulusid vähendada, selleks tuleb üksiku seltsi tegevust laiendada. Kuid mitte kahtlase ja kõlbmata võistluse teel, vaid seltside tegevuse koondamise ja seltside ühendamise läbi.

Ja seda tuleb enne läbi viia, kui veel hilja ei ole, s. o. enne kui seltside kokkuvõtte algab.

Ei peaks kinnitusseltside tegelased ise asjaga hakkama saama, siis tuleks vabariigi valitsusel küsimus kaalumisele võtta ja teid leida seisukorra parandamiseks.

Kui ühinemise teel korda läheks praeguse 8 aktsiaseltsi asemel 2–3 seltsi luua, siis on selge, et administratsiooni ja peakontori kulud märksa väheneks.

Mis puutub aga agentuuridesse, siis on meie arvates seda parem, mida vähem neid on. Normaalse kinnituse korraldusena näeksime meie sarnast korda, kus maal linna seltside agentuurid üldse puuduvad. Igas vallas aga tegutseb oma vastastikune selts, kes kõik kohalikud riskid vastu võtab ja oma keskseltsiga sõlmitava edasikinnituse lepingu alusel suuremad riskid sellele edasi annab.

Sellel süsteemil on kõige pealt see paremus, et ta ära hoiab igasuguse spekulatsiooni varade ülehindamise ja ülekinnitamise alal. Teiseks on iga kinnitaja varan-

*) Üksikute seltsidel üle 50%. A. K.

duse seisukord ja tema moraalsed omadused teada, mis tuntavalt takistab kinnitatud varandustega õnnetuste provotseerimist ja kuritahtlist õnnetuste esile kutsumist.

Kolmandaks jääks siin ära võistlus preemia alandamise peale ja seltside liikmed (kinnitajad) maksaksid kõik õiglast preemiat.

Neljandaks jäävad kohalikes vallaseltsides kogutud preemia tagavarad kohalikeks tarvidusteks kasutada ega koguneks pealinna aktsiapankadesse, kust nende kasutamise põllumajanduslikeks otstarbeks suuremalt osalt on väga küsitav.

Ja lõpuks – ärikulud on kohalikus vallaseltsis, nagu senised kogemused näitavad, märksa väiksemad, kui linna seltside kulud. Igatahes ei tõuse nad kõrgemale kui linna seltsid maksavad oma kõige odavamatele agentidele.

Linnades ja suuremates alevites, kus puuduvad omad vastastikused kinnitusseltsid, võiksid asuda aktsiaseltside agentuurid.

Kuid siia peame juure lisama, et meie pooldame ka siin ennem kohalikku vastastikust seltsi, kui mõne seltsi agentuuri ja just samadel põhjustel, mis maalgi.

Et linnades ja alevites tarvidus on seltsi äritegevuse järele igapäev, siis tuleks asja nii korraldada, et kinnitusseltsil oleks ühine kontor ja osa ühiseid tegelasi mõne teise kooperatiiviga, nagu: tarvit. või majand. ühisuse või ühispannaga.

Praktilise näitena võiks tuua Narva linna ja Vao valda, kus seltsi äriruumid on ühised kohalike ühispannadega.

Sarnane ümberkorraldus tervendaks tõsiselt meie kinnitusseltside ja tooks ta normaalsele arenemisteele.

Senised tervenduskatsed.

Meie kinnitusseltside riikline korraldus on olnud senini täiesti puudulik.

Kui vabariigi algupäevil kinnitus-osa-kond asus siseministeeriumi juures, siis puudus temal üldse kindel juhataja ja tegevuskava.

Selle aja tegevusest on meil teada ainult üks juhtumine, kus valitsuse võim kinnituse alal ennast avaldas: s. o. E. E. K-si revideerimine.

Pärast viidi kinnitus-osa-kond rahaministeeriumi alla. Nüüd pandi osakonna juhataja ametisse, kes kinnitusseltside seisukorraga hakkas tutvunema ja andmeid koguma.

Kuid meie teades neid andmeid senini kusagil ei ole avaldatud.

Avalikult ei ole ka midagi kuulda olnud nendest abinõudest, mis on kavatsatud ette võtta kinnitus-asjanduse seisukorra paranduseks.

Möödunud aastal algatas Tartu Hüpoteegi Selts küsimust, et kinnitus-aktsiaseltside põhikapitale tuleks seadusandlisel teel sundida tõstma.

Sellest algatusest kujunes seadus-eelnõu, milles ette nähti aktsiapankade ja kinnitus-aktsiaseltside põhikapitalide suurendamist.

Kuid eelnõu harutamise puhul riigikogus pudenes see osa välja, mis käis kinnitusseltside kohta ja järele jäi ainult aktsia-pankade põhikapitali suurendamise seadus.

Viimasel ajal on eraviisil kuulda, et riigikassa juures asuv kinnitus-osakond on mõtte peale tulnud meie kinnitustasja sel teel tervendada hakata, et mõnede poliitikategelaste soovil ja ettepanekul kavatsetakse üht kinnitusaktsiaseltsi pool-riikliseks teha, s. t. riik peaks seltsi osanikuks astuma suurema garantii kapitaliga ja määraks omalt poolt seltsi juhatusse ka osa direktorid.

Et need varandused siis ka selles seltsis kinnitatakse, mille kinnitamise kohta riigil on sõna kaasa rääkida, see oletus tohiks küll loogiline olla.

Võib olla, et riigi kaasabil sel teel luuakse kinnitusselts, kus riigivarandused on normaalselt kinnitatud, võib olla ka mitte, kuid meie üldise kinnitus-asjanduse korraldamise peale sel teel igatahes tuntavat mõju ei suudeta avaldada.

Palju rohkem võiks siin kaasa aidata

teine kavatsus, mis kuulu järele juba ka mõnda aega kinnitus-osakonna portfelliga lamavat ja mis selles seisvat, et riik loob enesele tarviliku kindlustusfondiga sunduslise edasikindlustuse asutuse.

Selles riiklises edasikindlustuse keskkonnas oleks iga selts kohustatud osa oma riskedest edasi kinnitama, kui ta teatud risket üldse edasi kinnitab.

Sarnane seadus annaks riiklisele aparaadile lihtsa võimaluse kinnitusseltside ärisaladustesse tungida ja väärnähtusi seal kõrvaldada, kus nad on pesitsema pääsenud.

Sellele kavatsusele aga olevat aktsiaseltside esitajad oma saatkonna läbi vastuvaidlust tõstnud, sest see takistavat neid kasulikke väljamaa operatsioone teostamast.

Meie ei usu siiski, et need väited on sedavõrd kaaluvad, et rahaministeerium tarvitseks oma kavatsusest loobuda või teda pikemaks ajaks edasi lükata.

Ülemised read on kirjutatud selleks, et meie kinnitus-asjanduse tõsist seisukorda pisut valgustada ja seltskonna ning poliitikategelaste tähelepanu juhtida sellele, meie arvates, hädasohtlikule seisukorrale, milles viibib sarnane tähtis rahvamajandusline ala, nagu seda on kultuurimaades kinnitus.

Mida kiiremini siin tervendus-abinõud tarvitusele võetakse, seda parem. (Lõpp.)

Bibliograafia.

Toimetusele saadetud kirjandus.

- „Tulev Eestl“ nr. 6.
- „Eestl Politseileht“ nr. 25 (183) 27. juun. 1925.
- „Sõdur“ nr. 25 25. juunil 1925.

Kroonika.

Eesti.

Valitsus toetab Maieri töölisi. Nagu teada, on Maieri tehastel töölisele pikema aja eest palk maksmata, nii et töölised tehase valitsusega palga kättesaamiseks kohtu protsessi on alanud. Küsimus oli valitsuse koosolekul arutusel, kus töö-hoolekande ministeerium miljon marka krediiti anda otsustas töölisele palkade maksmiseks, tingimisega, et töölised selle summa tagasi maksavad, kui kohtuprotsess tehase valitsusega läbi on. Lubatud summast ulatab ainult 2,3 saadaoleva palga väljamaksmiseks. Postim. 28.VI.25. (Igatahes algupäraline tööstuse toetamise viis, mida vaevalt tarvis on kommenteerida. Toim.)

Automaat telefonijaam Tallinna. Teedeministri ettepanek valitsusele. Teedeminister sines vabariigi valitsusele ettepanekuga: 1) alustada allinna telefonivõrgu ümberehitamist täisautomaatilise

süsteemi peale, alates 1926 a. 2) lubada võistluspakumisi korraldada sisseade soetamise peale 9 aasta jooksul 10.000 numbri suuruses; 3) lubada selleks tuleva aasta eelarvesse võtta 54 miljoni marka. Kogu automaat keskjaama 10.000 numbriline sisseade läheks maksma umbes 130 miljonit. Aparaadid ja muud lisaabinõud on kavatsus kodumaa tehastes valmistada. Peale selle läheks hoone ehitamiseks vaja 30 miljoni ja krundi soetamiseks 10 miljoni marka. Automaadi ülesseadmise järele väheneksid jaama ülevalpidamise kulud umbes 30%. V. Maa 2. juulil 1925.

Laenuprotsendi tõstmine Eestl Pangas. Eestl Panga nõukogu poolt on otsustatud 1. juulist peale võtta 3-kuuliste vekslite pealt 10% ja poole-aastaste konto-korrenside pealt 10¹/₂%. See on 1% rohkem kui seni võeti.

Kunstjää vabrik „Frigor“ Tallinnas. Neil päivil algas tegevust kunstjää vabrik „Frigor“ mis asub

Viru tänaval. Suures ehituses on üles seatud masinad, jõuga 40.000 kalooriat tunnis. Vabrik võib päeva jooksul valmistada kuni 400 puuda jääd, kui selle järele tarvidus.

V. Maa 1. juulil 1915.

Uue süvendajate ehitamine päevakorral. Kuna meil tarvidust tuntakse sarnaste süvendajate järele, mis madalapinnalisel veekogul töötada võiks, on mereasjanduse peavalitsus välja töötanud vähemaltübilise süvendaja ehituskava ja teedeministeeriumile esitanud. Uue süvendaja ehitamine nõuab kulusid umbes 2 milj. marka.

Pvl. 2. juulil 1915.

Eesti-Norra kaubaleping valmimas. Läbirääkimised Eesti-Norra kaubalepingu sõlmimise asjus algasid juba 1921. a., kuid alles nüüd on kokkuleppele jõutud. Sobitud kokkuleppes kindlustavad Eesti ja Norra üksteisele vastastikku enamsoodustatud riigi käsituse teise lepinguosalise kodanikkude töötamise suhtes, äritööstuse ja iga muu kaife alal, samuti selle maa- ja tööstussaadustele. Samuti kindlustab kokkuleppe mõningate eranditega rahvusliku käsitluse põhimõtte tarvitamist teise riigis laevade ja nende laadungite kohta. Kokkuleppe järele ei või Norra nõuda soodustusi, mida Eesti on annud või tulevikus annab Soomele, Lätile, Leedule ja Venele, samuti kui Eesti ei või nõuda soodustusi, mida Norra on annud Daanile, Islandile või riikidele, kellega sõlmitakse tolli- või majandusliidu lepingud.

Pvl. 2. juulil 1915.

Laevade veolepingud ja tempelmaks. Laevanõukogu ühing on rahaministri ees esinenud pikema märgukirjaga laevade veolepingute tempelmaksust vabastamise asjus, samuti laevade väljamaa agentide aruannete tempelmaksust vabastamise asjus.

Sama küsimuse selgitamiseks käisid ühingu esitajad rahaministri jutul, kes lootust andis, et võimalust on nende soovivaldustele vastu tulla, arvesse võttes küsimuse kaaluvat tähtsust meie laevasõidus ja sadamate tegevuses.

Pvl. 3. juulil 1915.

Kolmas rahvusvaheline ühistegevusepäev oli kesknädalal 3. skp.

Kaubandusline läbikäimine nõukogude Venemaaga.

14–21 juunini on Eestist raudteed mööda Narva ja Irboska jaamade kaudu nõukogude Venemaale saadetud:

1. Eksportkaupu.

46 vagunit ajalehe- ja trükipaberit, kaal 589,5 tonni, 61 saadetust bagaash-kaupu, kaal 2427,7 klgr. ja 4 suure kiiruse kaubasaadetust, kaal 449 klgr.

2. Transiitkaupu.

Sel nädalal transiitkaupu Venemaale saadetud ei ole.

Sama aja jooksul on nõukogude Venemaalt raudteed mööda Narva ja Irboska jaamade kaudu Eestisse tulnud:

3 vagunit 81 elusseaga (a/s. „Külmetusele“) ja 1 jäävagun Siberi võid, kaal 8,5 tonni.

Kokku nõukogude Venemaalt Eestisse tulnud 4 vagunit kaupu ja 29 saadetust bagaash-kaupu, kaal 1096,0 klgr.

21–27. juunini on Eestist raudteed mööda Narva ja Irboska jaamade kaudu nõukogude Venemaale saadetud:

1. Eksportkaupu.

40 vagunit ajalehe- ja trükipaberit, kaal 523,9 tonni ja 35 saadetust bagaash-kaupu, kaal 1862,1 klgr.

2. Transiitkaupu.

1 vagun keemilisi aineid, kaal 6,1 tonni.

Ühes eksportkaupadega kokku nõukogude Venemaale saadetud 41 vagunit kaupu.

Sama aja jooksul on nõukogude Venemaalt raudteed mööda Narva ja Irboska jaamade kaudu Eestisse tulnud:

1 vagun sinepit, kaal 3,9 tonni; 4 tsisterni maasuuti, kaal 54,1 tonni ja 1 vagun soodad, kaal 16,9 tonni.

Kokku nõukogude Venemaalt Eestisse tulnud 6 vagunit kaupu ja 12 saadetust bagaash-kaupu, kaal 355,0 klgr.

Kaubandusline läbikäimine Lätimaaga.

14–21 juunini on Eestist raudteed mööda Valga jaama kaudu Lätimaale saadetud:

11 vagunit tsementi, kaal 163,6 tonni; 2 sega-vagunit majakraami ja raamatuid, kaal 8,3 tonni; 1 vagun 17 elusseaga ja 8 elusvasikaga; 2 saadetust Tartu „Pain Normali“ leivavabriku küpsetatud teraleiba, kaal 1010 klgr.; 1 saadetust mitmesugust pudukaupu, kaal 665 klgr.; 1 vagun kalise, kaal 8,1 tonni; 1 saadetust telefoni tarbeid, kaal 340 klgr.; 2 vagunit majakraami, kaal 2699 klgr.; 3 vagunit segakaupu, kaal 2,5 tonni; 1 saadetust transiitkaupu, kaal 348 klgr.; 1 jäävagun värsket kala, kaal 10,1 tonni; 2 vagunit 4 hobuse ja 3 lehmaga; 4 saadetust loomakarvu, kaal 4131 klgr. ja 1 vagun vasikanahku, kaal 2,1 tonni.

Sama aja jooksul on Lätimaalt raudteed mööda Valga jaama kaudu Eestisse tulnud:

2 vagunit suhkrut, kaal 32,1 tonni; 1 vagun heeringaid, kaal 15,9 tonni; 1 saadetust kunstiidiilõnga, kaal 139 klgr.; 4 vagunit segakaupu, kaal 15,5 tonni; 3 saadetust vikatsi, kaal 2922 klgr. 1 vagun kondijahu, kaal 17,0 tonni; 1 saadetust nahka, kaal 136 klgr., 1 vagun kriiti, kaal 10,2 tonni; 1 saadetust puust saapa tarbeid, kaal 591 klgr.; 2 saadetust mitmesugust pudukaupu, kaal 606 klgr.; 1 vagun klaaspudelisi, kaal 11,0 tonni; 1 saadetust raudkaupu, kaal 1313 klgr. ja 1 vagun päevaliliseemneid, kaal 2,4 tonni.

21–27 juunini on Eestist raudteed mööda Valga jaama kaudu Lätimaale saadetud:

26 vagunit tsementi, kaal 415,1 tonni; 2 vagunit 15 bobusega, 1 saadetust majakraami, kaal 471 klgr.; 1 vagun loomakarvu, kaal 2,4 tonni; 1 saadetust puu villariiet, kaal 1366 klgr.; 1 vagun jäävalmistamise masinaid, kaal 1520 klgr.; 1 saadetust masina osaid, kaal 851 klgr.; 1 vagun tooreid konta, kaal 10,6 tonni; 1 vagun 11 elusseaga ja 81 elusvasikaga; 1 saadetust mitmesugust pudukaupu, kaal 676,6 klgr.; 2 vagunit linu, kaal 20,0 tonni; 1 jäävagun värsket kiluga, kaal 7,6 tonni ja 2 vagunit segakaupu, kaal 3,5 tonni

Sama aja jooksul on Lätimaalt raudteed mööda Valga jaama kaudu Eestisse tulnud:

1 vagun suhkrut, kaal 16,2 tonni; 2 tsisterni bensiini, kaal 25,6 tonni; 1 saadetust soolatud soolikaid, kaal 869 klgr.; 1 saadetust kunstfrasva, kaal 430 klgr. ja 1 vagun segakaupu, kaal 1462 klgr.

Ametlikud teated kaubandustööstusministeeriumilt.

Vene.

Põllutööstusmasinate ja põllutööriistade turg Venemaal. Suurem nõudmine on olnud Vene ja Austria vikafite peale, siis on nõuetavad angud, sirbid, adrad, äkked, veskite sisseseaded, traktorid ja viljapeksumasinad.

Väljamaa kaupadest läksid suuremal määral Austria vikafid, rohuniitjad, separaatorid ja fraktorid. Müük läks peaaugalt riigiasutuste kaudu (93%).

Müüdi Narkomvutorg'i hinnaga, ainult Austria vikafid olid kallimad, sest et nende peale suur nõudmine oli. Põllutõõmasinatest olevat sügiseks suuremad ladud. Siiski kuuleb osudest väljamaalt ja ka Läti tehastelt on mõnda tellitud.

Riidedurg. Vene riidedurul on õige suur nõudmine, eriti puuvillase riide peale talurahva poolt. Kogu maal on puuvillariide puudus, nii et nõudmist ligikaudugi rahuldada ei suudeta (Vene erilehede teated). Sarnast suurt nõudmist ei ole võidud aasta algul ette arvata. Seletatav on see põllumeeste hea loikuse lootustega. Nõudmist on võidud rahuldada umbes 50 protsendi võrra. Suurem puudus olevat ülikonna riieftest, villasest riidest, satiinis ja madopolaanist. Mõned ajalehed tõid teateid suurest Vene riidekauba nõudmisest Mandschuurias - eriti puuvilla riide peale.

Venemaal valge värvi ja laki ning värvide tooresainete sissevedu lubatud. Silmaspidades nende ainete vähesust on lubatud Moskvasse sisseveoks veel lisalitsentse välja anda, et ehitushooga nõuet rahuldada nendes kaupades.

Läti

1925/26. a. Riigi eelarve ühes võla üldsummaga 160.949.256 latfi.

	Sissetulekud		Väljaminekud	
	Korral.	Erak.	Korral.	Erak.
1. Riigi presid. ja tema sekretariaat .	5.820	—	153.354	—
2. Saeima ja Saeimakomisjonid	1.720	—	962.787	—
3. Ministrite kabinet ja riigi kaniselei .	24.115	—	235.136	—
4. Riigikontr.	3.600	—	889.892	—
5. Välisministeerium .	952.720	—	2242.696	51.114
6. Kohuminiisteerium .	1031.750	—	5258.428	88.466
7. Siseministeerium .	1786.157	—	9051.597	216.500
8. Haridusministeerium.	1862.589	—	15353.426	555.000
9. Rahaministeerium	128196.573	6.151.000	17606.775	26753.021
10. Põllutõõministeerium.	11217.912	4.465.977	6196.540	1527.540
11. Teedeministeerium. .	4568.616	—	2109.749	16479.073
12. Rahva hea käekäigu min.	484.476	—	9386.898	77.900
13. Sõjaministeerium. .	159.131	—	35286.272	9979.607
14. Riigi-sta-fist. peavalit.	40.100	—	501.485	—

Kokku 150 332.279 10616977 105218935 55730321

Üldiselt kokku latfi 160.949.256 160.949.256

Läinud aastal oli riigi eelarve 193.726.975 latiga tasakaalu viidud, mis käesoleval aastal 32.777.719 latit võrra vähenenud. Korralikke sissetulekuid oli 179.132.785 latfi, erakordseid 14.594.190 latfi. Korralikke väljaminekuid oli 143.465.987 latfi, erakordseid 50.260.988 latfi.

Tshehoslovakkia.

Väljavedu käesoleval aastal. Statistika büroo andmete järele näitab käesoleva aasta maikuu väljavedu vähenemist. Väärtuse järele oli 1925. a. maikuu väljavedu 1.326 milj. Kr. ja möödunud aastal samal ajal 1600 milj. Kr.

Mis aga puutub käesoleva aasta väljaveosse viie kuu jooksul, siis on ta üldsummas suurenenud. 1925. a. viie kuu väljavedu oli 7534 milj. Kr., mis 1.030 milj. Kr. suurem möödunud aasta väljaveo summast samal ajal.

Maikuu väljaveos on märksa vähenenud suhkru ja tekstiilkaupade väljavedu.

Järgmises tabelis võib üksikute kaubarühmade andmeid võrrelda:

	Väljavedu			
	1925. a.		1924. a.	
	mais	mais	viie kuu jooksul	viie kuu jooksul
Puuvill	217	241	1254	1021
Suhkur	168	353	1137	1010
Puu, süsi	161	220	821	936
Vill	104	137	700	643
Raud	97	108	468	461
Klaas	89	117	529	500
Vili	55	29	364	134
Nahk	49	30	216	112
Lina	48	50	295	240

Maade järele on maikuu kõige rohkem Saksa-maale ja Austriasse kaupu saadetud.

Järgmises tabelis on kõrvuti toodud andmed 1925 ja 1924. a. väljaveo kohta maade järele:

	Miljonid Kr.			
	1925. a.		1924. a.	
	mais	mais	Vahe	
Saksamaa	278	298	—	20
Austria	242	282	—	40
Inglise	114	245	—	131
Rumeenia	82	77	+	5
Ungari	70	89	—	19
Lõuna-Slaavia	63	69	—	6
Poola	57	51	+	6
Itaalia	52	54	—	2
Ühisriigid	48	66	—	23
Helveetsia	38	40	—	2
Hollandi	19	25	—	4
Prantsuse	18	25	—	7
Egüptus	10	—	—	—
Vene	8	—	—	—
Belgia	4	7	—	3
Muud riigid	226	271	—	45

Inglise.

Kanamunade tootmine ja hind 1924. aastal. Inglismaa ja Põhja-Iirimaa kanamunade tootmine oli vaevalt pool sellest, mis ära tarvitati. Väljamaalt veeti sisse 37 protsenti, muu osa tuli teistelt Inglismaa osadelt. Eriti suurenes munade sissevedu Egiptusest. Kuna munade tarvitamine hästi suurem on Inglismaa kodusest tootmisest, siis arvavad ajalehed, et tuleks võimalikult õhutada munade tootmist ja põllumehi selleks virgutada, ühtlasi ratsionaalset kodulindude tootmisviise tutvustada, et mune odavamalt tootseerida.

Kanamunade läbisõitune hind 1924. a. oli inglise munad 20 sh. 7 penni - 120 tüki eest esimene sort ja 19 s. 4 p. 2. sort. Iiri - 19 s. 5 p.

ja 18 s. 4 p., Daani 21 s. 7 p. ja 19 s. 1 p., Hollandi 22 s. 6 p. ja 20 s. 1 p. Kodumaa munade hind on võetud kohalistelt turgudelt, kuna sisseveetud munade hind Bristol, Liverpooli ja Londoni noteerimiste järele määratud. Daani ja Hollandi munade kõrge hind olevat nende süstemaatilises liigitamisest ja turunõuetele hästi kohanimisest üldse. Kõigekõrgem hind oli munadel aasta lõpuole.

Daani

Olud rahaturul. Daani kroon on juuni lõpul jälle tuntavalt tõusnud. 13.6.25 oli sterling Dkr. 25.72, dollar Dkr. 5.30^{1/2} ja Rkr. Dkr. 1.4185. 20.6.25 oli sterling Dkr. 25.38, dollar Dkr. 5.23^{1/2} ja Rkr. Dkr. 1.399. Väljamaa kaupade sissevedu on juba mõnda aega kaunis piiratud, osalt pankade krediidiipiiramispoliitika, osalt ilmaturu hindade langemise tõttu. Viimane asjaolu sunnib ärimehi väljamaa kaupade ostmisel suurt tagasihoidlikust üles näitama. Piiratud sisseveo tõttu on nõudmine välisvaluuta järele väike, ta hinnad langevad ja krooni kurss tõuseb. Teisest küljest annab karjasaaduste väljavedu, mis tänava suurem on kui 1924. a., maale välisvaluutat. Ka on tänavuse lõikuse väljaveatad praegu väga head, milline asjaolu ka krooni kursi tõusmiseks kaasa mõjub.

Nationalbank'i liikuva paberraha hulk tegi 15.6.25. ülepea 461.2 miljoni Dkr. välja. Samal päeval oli panga metallfond 230.5 miljoni kr. (sellest 209,4 milj. kullas ja 21,1 milj. hõbedas ja vahetusrahas) suur, nii et sel päeval 50% kogu liikuvast paberrahast metalliga kaetud oli.

Erapankade üldbilanss vähenes s. a. mai jooksul 63.8 miljoni Dkr. võrra (3630.3 milj. Dkr. pealt 30.4.25 3566.5 milj. Dkr. peale 31.5.25), kus juures väljalaeatud summade arve kuu jooksul 60 milj. Dkr. võrra ja sisselaenatud summade arve 20 milj. Dkr. võrra vähenes. Pankade võlg väljamaale vähenes maikuu jooksul 25 milj. Dkr. võrra, ja samal ajal suurenes väljamaa võlg pankadele 5 milj. Dkr. võrra, nii et pankade bilanss väljamaa suhtes kokku 30 milj. Dkr. võrra paranes. — 31.5.24 oli erapankade üldbilanss 4070.9 miljoni Dkr. suur, ja 31.5.23 — 4166.5 miljoni Dkr.

Ülepea ajavad pangad viimasel ajal järjekindlat deflatsioonipoliitikat.

Andelsbank'i (ühispanka), mis käesoleva kuu algul maksuületuks jäi ja likvideerimisele asus, tahtefakse jälle üles ehitada. Ses asjas on panga likvideerimiskomiteega kui ka kaubandus- ja tööstusministeriumiga läbirääkimisi peetud, ja need on ka vastutulelikule seisukohale asunud.

Teated ettevõtete tegevusest.

Viru Panga juhatus teatab, et panga peakoosoleku otsuse põhjal 24. märts. s. a. ja rahaministri loaga suurendatakse panga põhikapitaali, milleks uued aktsiad välja lastakse nomin. à 1.000 marka (väljaande hinnaks on määratud 1.250 marka).

Endistel aktsionäridel on kuni 1. august. s. a. eesõigus uute aktsiate omandamiseks.

1. augustiks s. a. realiseerimata aktsiad lähevad üldmüügile, kõrgendatud hinnaga.

Tarvitajateühisus „Oma“ 1924. a. tegevus on annud ülejäägi Emk. 114,7 tuh. (tulud — 7.758,7 — kulud — 7.644,0). Äriseis 31. dets. 1924. a. Emk. 16,3 milj. Tähtsamate arvete seis oli (milj. Emk.); kassa — 0,4, kaubad — 11,3, vallasvara — 0,7, osamaksud teistes ühisustes — 2,5, osamaks — 2,6, mitm. kapitalid — 0,9, laenuid pankadelt — 3,0, hoiussummad — 5,1, kreditorid — 4,4.

Rakvere villatööstuse o/ü. on oma läinud tegevusaasta puhaskasuga Emk. 0,5 milj. lõpetanud (tulud — 24,2 — kulud — 23,7). Äriseis 31. dets. 1924. a. Emk. 7,4 milj. Tähtsamate arvete seis oli (milj. Emk.): materjal — 0,2, liikumata varandus — 2,3, masinad 4,6, osakapital — 3,8, kreditorid — 3,1, puhaskasu 0,5.

Eesti Laenu Pank a/s. on läinud tegevusaasta bruto-tulusid Emk. 27,6 milj. saanud (saadud 0/0/0 — 19,0, saadud komisjon — 5,3, muud tulud — 3,3), millest kulud Emk. 21,2 milj. maha arvates puhaskasuga Emk. 6,4 milj. järele jääb, millest 1924. a. kupongi järele dividendiks 35 marka makstakse. 1923. a. saadi bruto-tulusid Emk. 23,6 milj. Äriseis 31. dets. 1924. a. Emk. 189,8 milj.

Järgnevad panga läinud kolme aasta äriseisud (milj. Emk.):

Aktiiva.	31.XII.24.	31.XII.23.	31.XII.22.
Kassa ja jooksvad arved			
teistes pankades	7,3	8,3	12,2
Väärtpaberid ja välisraha	1,0	2,0	1,7
Diskonteeritud vekslid ja laenuid	76,9	88,6	64,3
Korrespondendid	0,5	1,1	0,5
Osakonnad	7,3	10,4	3,4
Liikumata varandus	74,4	69,6	56,1
Passiiva.			
Kapitalid	18,4	16,7	10,2
Hoiusummad	72,1	88,2	65,1
Korrespondendid	3,7	3,0	4,7
Konto-korrent ja rediskont	32,1	4,6	35,0
Kreditorid (maja peal olev võlg)	24,0	—	—
Osakonnad	7,2	11,0	3,7
Puhaskasu	6,4	6,6	4,5
Bilanss ühes teiste arv.	189,8	187,2	140,5

Kreenholmi puuvilla-manufaktuuri o/ü. on läinud tegevusaastal bruto-tulusid Emk. 1.833,8 milj. saanud, millest kulud Emk. 1.831,3 milj. maha arvates, puhaskasuga Emk. 2,5 milj. järele jääb. Kasu jaotust avaldatud aruanne ei sisalda. Äriseis 31. dets. 1924. a. Emk. 1.262,7 milj.

Järgnevad o/ü. läinud kolme aasta äriseisud (milj. Emk.):

Aktiiva.	31.XII.24.	31.XII.23.	31.XII.22.
Kassa ja jooksvad arved			
pankades	4,9	7,2	8,6
Debitorid	473,5	383,6	153,9
Kaubad ja materj.	704,5	678,4	355,2
Liikumata varand	47,0		
Masinad ja inventar	25,4	62,2	52,2
Passiiva.			
Kapitalid (põhikap. — 12,0, tagavarakap. — 5,0 iseäral. tagav. — 5,9 kustutuskapit — 37,3)	60,2	50,7	45,0
Kreditorid ja vekslid	1.149,8	1.032,9	533,0
Kasu	2,5	2,8	2,0

Bilanss ühes teiste arvet. 1.262,7 1.144,8 582,4

A/s. tsemendivabrik „Port-Kunda“ on oma läinud tegevusaasta kahjuga Emk. 5,4 milj. lõpetanud. Mitmesuguseid sissetulekuid on olnud Emk. 147,3 milj., kuna väljaminekuid Emk. 152,7 milj. oli (müüdud kauba omahind — 130,9 ja ärikulud — 21,8). Äriseis 31. dets. 1924. a. Emk. 197,3 milj.

Järgnevad a/s. läinud kolme aasta äriseisud (milj. Emk.):

Aktiiva.	31.XII.24.	31.XII.23.	31.XII.22.
Kassa	0,7	1,2	1,1
Debitorid ja vekslid	28,8	38,5	33,8
Valmis- ja poolvalmis- saadused, materjalid	80,6	82,3	80,8
Liikuv ja liikum. varand.	74,0	65,1	33,0
Põlevkivi konsessioon- uurimised	3,1	3,1	—
Kahju	5,4	0,3	0,3
Passiiva.			
Kapitalid (põhikap.—15,0, iseäral. tagav. — 9,5, amort. — 1,1)	25,6	11,1	11,3
Kreditorid ja vekslid	163,4	184,3	137,4
Bilanss ühes teiste vähemate arvetega	197,3	197,6	151,9

Ärikalender.

15. juulil.

O/ü „Arbor“ erakorraline peakoosolek kell 6 p. l. Tallinnas, S. Karja t. 18–22. A/s „Jörgen Raashau ja Ko“ erakorraline peakoosolek kell 5 p. l. seltsi ruumes, Tallinnas, Viru t. 9.

Tähtsamad vähempakkumised.

Haridusministeerium — kinnisel — 8. juulil s. a. kell 12 — mitmesugused remontitööd.

Vangimajade peavalitsus (Toompea lossis) — suusõnalisel — 6. juulil s. a. kell 10 homm. — mitmesuguseid varustusmaterjale.

Riigi raudteevalitsuse varustusosakond (Tallinnas, Tehnika t. 16-a, tuba 18) — kinnisel — 17. juulil s. a. — 82.500 tk. raudsplinti.

Riigi raudteevalitsus (Tallinn, Tehnika t. 16-d) — kinnisel — 10. juulil kell 11 homm. — Nõmme laiaroopalise jaama puust elumaja ehitustööd.

Tervishoiu peavalitsus (Tallinnas, Toomkooli t. 7) — sega — 7. juulil s. a. kell 11 e. l. — Jämejala vaimuhaigemaja (Viljandi ligil) pesuköögi-, sauna-, keeduköögi- ja eluruumide ehituse.

Kaitseväe varustusvalitsuse tehnikaosakond (Tallinn, Pagari t. 1, tuba 64) — kinnisel — 16. juulil s. a. — avio — ja automootori bensini.

Riigi raudteevalitsuse varustusosakond (Tallinnas, Tehnika t. 16-a, tuba 18) — kinnisel — 22. juulil s. a. kell 10 homm. — 320 tonni valamise koksijäätise 300 tonni sepaüks.

Tallinna linna gaasivabrik — 10. juulil s. a. — 1.200 tonni gaasisüüt „Wearmouth“.

Tartu linna gaasivabrik — 10. juulil s. a. — 400 tonni gaasisüüt „Wearmouth“.

Tähtsamad enampakkumised.

Lauamaterjalide oksjon.

10 juulil s. a. kl. 12 metsade peavalitsuses, Tallinnas, Toomkirikuplats nr. 3:

1) Kuresaare metskonnas Selgase lauatehase plat-sil asuvad umbes 285 stid. servatud laudu, alghinnaga 13.000 mk. standart.

Pakkumisest osavõtjatel tuleb 10% pakutava üksuse alhinnast enne pakkumise algust pakkumiskomisjonile kindlustuseks sisse maksta. Lähemaid teateid müüdavate materjalide kohta saab metsade peavalitsuse tööstusosakonnast ja Kuresaare metskonna metsatülemalt.

Uued seadused ja määrused.

Määrus raudteede üldise kaubaveo tariifi maksamahakkamise kohta.

Vabariigi valitsuse poolt 15. mail 1925. a. kinnitatud tariif nr. 24 — Raudteede üldine kaubaveo tariif („R. T.“ nr. 103/104—1925. a.) hakkab maksma 1. juulist 1925. a. („R. T.“ nr. 109/110—1925. a.).

Määrus kuldfrangi kursi kohta tolli- ja sadamamaksude võtmisel.

Määrusega 29. detsembril m. a. („R. T.“ nr. 150—1924. a.) maksma pandud kuldfrangi kurs (1 k.f. = 75 Emk.) jäetakse maksvaks ka k. a. juulikuu peale. („R. T.“ nr. 109/110—1925. a.).

Isiklikud teated.

Abieluvaranduse lahutamise lepingud.

Johannes Jaani p. Vahar ja Anna Jüri t. Vahar, sünd. Marjapuu; Erhard Bollmann ja Vilhelmine Bollmann, sünd. Reinans; August Toom ja Aurelie-Elisabet Toom, sünd. Kanarik; Herman Rüdja ja Sohvie Põlde. (R. T. nr. 107/108 — 1925.) Karl Johani p. Tamm ja Anna Johani t. Tamm, sünd. Tõrvand; Peeter Tooma p. Klein ja Eliise Peedi t. Klein, sünd. Kukk; Aleksander-Johannes Samuelli p. Sügis ja Julie-Vilhelmine Karli t. Ökva (Ekva). (R. T. nr. 109/110 — 1925.) Eduard Hindriku p. Teinberg (Steinberg) ja Anna-Loviisa Teinberg (Steinberg), sünd. Sturm; Aleksander Jakobi p. Rosenvald ja Johanna Aleksandri t. Rosenvald, sünd. Tagerström; August Jaani p. Tattar ja Ella Tõnise t. Tattar; Aleksander Telg ja Liisa-Katarina Telg, sünd. Ill.; Andreas Uehendrik ja Linda-Elfriede Hakkaja, sünd. Kapsa; Rudolf Jaani p. Pulla ja Olga Mihkli t. Pulla, sünd. Käärrik. (R. T. nr. 111/112—1925.)

Kaubalaadimised riigi raudteel.

Üksikutel nädalatel on meie era-kokkuvõtte järele riigi laiaroopalisel raudteedel kaupu laaditud järgmisel määral (vagunid):

	21—27. maini	28. m. maini	4—10. juun.	11—17. juun.	18—24. juun.	25. juun. 1. juul.
Teravilja ja jahu	105	144	209	146	73	140
Kartulid	44	25	71	43	14	10
Elusloomi	55	46	69	65	67	81
Linu ja takku	11	11	12	11	12	17
Põletispuid	209	88	191	215	126	130
Muud metsa- materjali	461	225	542	594	480	506
Põlevkivi	308	218	273	413	358	446
Turvast.	1	2	2	1	3	4
Tsementi	61	38	87	83	74	180
Lupja	13	15	19	23	15	14
Muud erakaupa	867	379	1060	1020	879	1079
Kokku	2135	1191	2535	2614	2101	2607
Raudtee veod	362	48	251	377	446	300
Kokku laadit.	2497	1239	2786	2991	2547	2907

Tallinna laiaroopalise raudtee kaubajaama (kõikidesse kauba vastuvõtte punktidesse) on samade aegade jooksul sisse tulnud (arvesse on võetud ainult vagunisadeadused):

	30. apr. 6. maini	7—13. maini	14—20. maini	21—27. maini	28. maist 3. juun.	4—10. juun.
Teravilja ja jahu	1	—	—	1	1	1
Kartulid	16	59	14	25	21	67
Põletispuid	57	191	124	61	54	77
Metsamaterj.	505	511	474	368	204	381
Linu ja takku	2	2	10	3	6	6
Põlevkivi	88	74	50	85	53	67
Turvast.	—	1	—	2	4	—
Muud erakaupa	190	188	273	225	154	144
Kokku	1247	1037	999	751	497	743

Rahaturg.

Eesti panga äriksels. Miljonites markades.

	23. VI. 1925.	15. VI. 1925.	7. VI. 1925.	30. V. 1925.	31. V. 1924.
Aktiiva.					
Kassa	949,5	1.100,9	1.073,2	1.003,3	1.088,8
Kuld, hoiusum- mad väljam. javälisvaluuta kassa, millest maha arvatud väliskohustu- sed	544,6	556,2	596,4	586,1	232,8
Sell. „Loro“ debet	128,8	128,9	129,0	189,1	198,4
Välisvaluuta vekslid	263,0	265,1	263,5	253,2	502,1
Diskont. vekslid	1.720,7	1.695,2	1.662,7	1.659,5	1.808,9
Mitmes. kindlus- tatud laenu	4.075,3	4.098,2	4.116,2	4.138,8	3.630,0
Sellest akkred. ja gar. laenud	621,4	623,9	637,2	642,7	875,7
Passiiva.					
Kapital ja taga- vara kapitalid	398,0	398,0	398,0	398,0	325,0
Pangafähed	2.250,0	2.250,0	2.250,0	2.250,0	2.250,0
Hoiusummad	3.921,9	4.094,0	4.039,1	4.035,6	3.568,4
Sellest riigik. hoiustummad	2.390,4	2.561,8	2.601,1	2.638,3	1.919,2

Akkreditiivid ja garantiid

538,7 536,6 545,4 536,7 811,6

Tähtsama muudatusena Eesti Panga arvete nõ-
dala liikumises osutus riigikassa arvete kahanemine
peaasjalikult osakondades 171,4 milj. marga võrra,
mis sügavad jäljed hoiusummade ja kassa seisuga peale
jätsiti. Hoiusummade seis langes 4.094 milj. pealt
3922 milj. peale, seega 172 milj. võrra.

Kassa vähenemine 151,4 milj. marga võrra tuli
riigikassa hoiusummade väljamaksimisest, mida osalt
katta on pütüdnud valuuta müügist tagasi tulnud 12
milj. marka. Tsirkulatsioon suurenes selle summa
võrra ja ulatas 23-daks 3.279,5 milj. mk. 3130,3 milj.
vastu 15-dal.

Laenude arvetes kahanesid kontokorrent laenude
arved 23 milj. marga võrra, misugune summa uuesti
diskonteeritud vekslite arve suurenemise kaudu - 25,5
milj. mk. - ringjooksu läks. Välisvaluuta vekslite
arve kahanes 21 milj. marga võrra.

Raha kallinemise tõttu ja keskpanga ning aksia-
pankade laenu protsendi ebamääraselt suure vahe
kaotamiseks tõsteti Eesti Panga laenu protsenti alates
1 juulist s. a., millest, vastandina panga usantsidele,
teada anti protsendi tõstmise päeval 3 päeva efekütle-
mise asemel. Nüüdsest peale on 3 kuulistel vekslitel
diskontprotsent 10 0/0, 3-6 kuulistel - 10 1/2 0/0. Kon-
tokorrent laenude protsent - 10 1/2.

Protsendi kõrgendamise alla ei kuulu põllumajan-
duslised laenud.

Viimased välisbörsede kursid *).

	London			Stockholm			Helsingi			New-York		
	1924 a.	1925. a.		1924 a.	1925. a.		1924 a.	1925. a.		1924 a.	1925. a.	
	4. VII	19. VI	3. VII	4. VII	19. VI	3. VII	3. VII	16. VI	3. VII	4. VII	19. VI	3. VII
Naelsterling	-	-	-	16.327	18.165	18.14	172.90	193.05	193.10	4.3337	4.8612	4.8612
Dollar	4.3275	4.8595	4.8612	3.77	3.7375	3.7318	39.85	39.70	39.70	-	-	-
Prantsuse frank	85.10	102.80	102.65	19.25	17.635	17.70	208	191	188.50	-	-	-
Helveetsia frank	-	-	-	67.15	72.60	72.40	-	-	-	-	-	-
Rootsi kroon	16.37	18.16	18.15	-	-	-	10.60	10.63	10.65	-	-	-
Soome mark	172.75	192.75	192.87	94.35	94.15	94.025	-	-	-	Praaga		
Daani kroon	27.20	25.115	23.77	59.75	71.40	76.35	639	754	818	1924 a.		
Hollandi gulden	11.497	12.115	12.135	142.05	149.95	149.50	15.05	15.97	15.93	1925. a.		
Eesti mark	-	-	-	-	-	-	9.75	10.65	10.65	8	9,05	9,05
Kuld per unts.	95/4	84/11	84/11	-	-	-	-	-	-	-	-	-

100 Eesti marka Berliinis 3. juunil 1925. a. - 1,121

12. " " - 1,122

30. " " - 1,123

Londonis 6. juunil " - 1,845 mk. üks £.

12. juunil " - 1,850

30. juunil " - 1,850

*) London noteerib kurse: £ 1 nii mitu vastava maa rahaüksust. Mujal on noteerimisviis nagu Tallinnas s. i. kurs näitab ühe naelsterlingi ja dollari hinda oma maa rahaüksustes ja kõikide teiste valuutade hinda 100 üksuse eest.

Naelsterlingi kursis sündis kuu lõpul harilik kõve-
nemine 4.8595 pealt 4.8612 peale Londonis, 18.165
-18,15 Stockholmis. Muudes valuutades nõrgad lii-

kumised välja arvatud Daani kroon, mis kiiret tõusu
näitab: 16. juunil Londonis koteeriti Dkrooni 25.115,
4. juulil aga 23.77 ning Stockholmis 71.40 asemel 76.35.

Tähtsamate en gros kaupade hinnad, mis läinud nädalal kauba börsel koteerimise komisjoni poolt koteeriti.

Jahud: nisu, pehme, kõrgem			Heeringad Norra Sloe	tünn	2500—
Ingl. ja Ameerika sort	pd.	890—910	Liha, sea, I. sort	pd.	1920—2040
" " sõre Ameerika	"	920—	" looma, I. sort	"	920—1000
"J. Puchk ja Pojad" suurveski			Pekk, eksport. I s.	"	—
saadused. Hinnad arvatud 50			Heinad, aasa	vagunivitsi	"
klg. eest ühes valge puuvillase			Õlikoogid, linaseemne	"	330
kotiga:			" palmi	"	—
Patent rukkipiül	50 kg.	1850	" päevalille	"	305—
Manna	"	2975	" soja	"	—
Sõre saiajahu	"	2775	Nisukliid	"	225—
"Eesti parem" saiajahu	50 kg.	2775	Rukkikliid	"	—
"Kalev" " "	50 kg.	2675	Puuvilla riie, Bjas, D. I.	ars.	48,25—54
"Kungla" " "	50 kg.	2575	" Mitkal, ekstra	"	34,50—41,25
"Sampo" " "	"	2475	Lina, Liivi R.	pd.	2200—
"Taara" " "	"	835	" Petseri	"	2400—2500
A/S. Rotermanni tehaste jahud:			" Tartu	"	2300—
nisu, pehme	pd.	850—900	Lina, Võru	"	—
" sõre	"	950—	Lina seemned, õli 87½% basis fr. Tall.	"	—
" pehmed, teised sordid	"	—	" külvi 98%	"	—
" I sort	"	—	Takud, Codilla I.	"	—
Rukki jahud	"	360—380	" II.	"	—
"	"	—	Kivisüsi, auru Yorkshire 2k. pest.	"	48—49
" piül	"	530—550	" Newcastle	"	47—48
Nisu, Vene	"	—	" sepa	"	48—49
Rukis Eesti	"	—	Koks, valu	"	70—75
" Vene, ...	"	—	" gaasi	"	85—
" Ameerika	"	345—350	Põlevkivi, I. sort	"	10
Kaerad, toidu, Eesti	"	350—355	Põlevkivi II. sort	"	7,50
" seemne, Vene	"	—	" III. "	"	5
Odrad, Õlle	"	410—420	Raud sordi	"	265—275
Erned, rohelisted, Eesti	"	—	" kandetalad (T)	"	280—300
" Hollandi	"	580	" vits.	"	410—480
Riis, Burma II.	"	700—710	" raud plekk	"	370—535
Kartulid, eksport fob Tallinn	"	—	" " tsingitud	"	720—760
piirituse	"	—	Teras Inglis	"	—
Kartuli tärklis „Superieur“	"	800—	" Saksa	"	—
Piim, pudelites	ltr.	16—	" nikkel	"	—
Või, meierei, eksport	pd.	4360—4800	" vedru	"	480—490
Või, siseturu h.	"	—	" tööriistad	"	1200—1400
Margariin, väljamaa	"	1960—2240	" talla	"	—
Juust, koh. Schweitsi. Kodumaa.	pd.	2900—3000	Malm	"	170—200
Kaseiin	"	700—900	Inglistina	"	9000—9500
Munad, eksport I. s. (sinine tpl.)	"	13½—14	Seatina	"	1400—
" II. s.	"	12—12½	Vask, plekk punane	"	4000—4300
Kakao, Inglis	"	2300—2400	" valge	"	3700—4200
" Ameerika	"	1600—	Tsink-plekk	"	1700—1800
" Hollandi	"	2600—	" " "	"	—
Kohvi, Rio Santos	"	5400—5800	Masinaõli, Vene, Nobel No. 6	"	645—655
Kohvi, Kesk Ameerika sordid	"	6000—7600	" Ameerika	"	580—650
Mexiko	"	—	" Ameerika autoõli	"	700—980
Tee, lahtine Pekoe broken, Java	"	—	" Ameerika vacuum Oil Co	"	1250
" " Orange Pekoe, Java	"	7200—7600	Tsilindriõli, Vene	"	950—
" " " Tseilon	"	7800—8200	" Ameerika harilik aur 280 ^o	"	680
" " " Moning, Hiina	"	4600—5000	" " ülekuumanud " 320 ^o	"	1035
Suhkur peenike valge, Saksamaa	"	—	Põlevkivi õli	"	170—220
" Java	"	—	" pigi	"	220—
" Poola	"	—	Nafta, Vene	"	255—
" Czechoslovaakia	"	755—760	" Ameerika	"	220—230
Siirup, kartuli, B 42 ^o	"	900—	Petrooleum, Vene	"	270—280
" " B 38 ^o	"	—	" Ameerika	"	270—280
" " Glucose	"	900—	Bensiin, Vene	"	625—660
Sool, lahtine Saksa	"	51—52	" Ameerika	"	—
" " Hispania	"	50—	Piiritus, eksport. (excl. vaat) fob	ltr.	—
" " Vene	"	51—54	Pesusooda	pd.	210—220
Heeringad Yarmouth, Matties	tünn	3100—3300	Seebikivi 72½% Inglis	"	560—600
" " Matfulls.	"	3400—3600	Parafiin 102 ^o —110 ^o	"	—
" " Shotti, Matties	"	3900—4500	" 120 ^o —134 ^o	"	—
" " Matfulls	"	4400—4800			

Parkimise ekstrakt	pd.	—
Vävel, öie 98%		—
Värvid, nigrosin vees sulav, välj.	"	9200—10.000
" tsinkvalge Saksa	"	1500—1600
" tinavalge Inglise.	"	1750—1800
" ooker Prants.	"	310—450
Väetisained, salpeeter, Norra (k. 6)	"	—
" Tshiili	"	420
" Superfosf. B. T. K. must kukk (k. 6 pd.) 18—20% fr. Tallinn	"	675—
" Thomasjahuk. 100 kg. 18-20%	"	590—
" Väävelhapu ammoniak	"	2750
" Lubja lämmastik 18%	"	1850
" Kaalisool, 36% kott 6 pd. frkojaam	"	670—
" 40%	"	840—
" Kainiit 12% lahtine	pd.	—
" Vosvoriit, Eesti 6%	"	—
Paber, rotatsiooni	"	440
Tsement, Portland, Port-Kunda pütt 10 pd. 10 naela	pütt	830
Tsement, Portland, Aseri	"	770
Kriit, toores	pd.	110
" pestud	"	130—135
Asfalt	"	130
Kivitõrv, Rootsi	"	240—280
Puutõrv, Daani	"	380—450
Lubi	"	50
" Gips, tükkides frko Isborsk	"	25
" jahvatatud toores	"	35
" krohvimise, ilma kottideta	"	45—70
Teliskivid, I. sort, tuhat, fr. Tall.	"	6500 8000
Silikat D/B/B/	"	—
Puumaterjalid, saetud	"	—
Eesti Strd I, II ja III s. frko Tal.	"	—
" IV s.	"	—
" propsid; 7x7	"	—
" liiprid	"	—
Põletispuud, sega 20% okaski, k. sld.	"	—
Nahk, talla, Eesti, kodumaa tooresnahast valmistud . pd. I s.	"	6000—6200
Nahk, talla, Ameer. tooresn. valmist. . . . . I sort	"	6000—6600
Nahk talla, Ameer. tooresn. valmist. . . . . II sort	"	—
Toores nahk väiksed ja suured	"	—
Tuletikud, origin. kast (500 pakki)	"	7300

Prahid :

Lina

Tallinn — Stettin	tonn sh.	18/—
" — Ghent	"	22/—
" — Dundee	"	—
" — Belfast	"	—

Takud +

0%

Puumaterjalid D/B/B/ Standard

Tallinn — London	"	—
" — E. C. C. P. (Ingl. idarand)	sh.	38/—
" — Antwerpen	"	—
" — Southampton	"	—
" — Manchester	"	—
" — Amsterdam	"	—
" — Dundie	sh.	—

Segakaup

Tallinn — Stettin	tonn sh.	12—20/—
" — London	"	—
" — Stockholm, ...	Rk.	10—20

Või

Tallinn — Stettin	tünn sh.	1/6
-----------------------------	----------	-----

Kartulid

Tallinn — Stockholm	tonn Rk.	—
-------------------------------	----------	---

Tallinna börs kursisedel

		29. VI.	1. VII.	3. VII.
1 dollar	O.	372	372	372
	M.	375	375	375
	T.	—	—	—
1 naelsterling	O.	1810	1810	1810
	M.	1825	1825	1825
	T.	—	—	—
100 Saksa riigimarka	O.	8850	8850	8850
	M.	8975	8975	8975
	T.	—	—	—
100 Soome mrk.	O.	938	937	937
	M.	948	947	947
	T.	—	—	—
100 Rootsi kr.	O.	9.950	9950	9.950
	M.	10.085	10.085	10.085
	T.	—	—	—
100 Daani krooni	O.	7325	7500	7650
	M.	7425	7600	7750
	T.	—	—	—
100 Prantsuse frk.	O.	1700	1680	1775
	M.	1750	1730	1825
	T.	—	—	—
100 Holl. gulden.	O.	14.975	14.960	14.960
	M.	15.200	15.185	15.185
	T.	—	—	—
100 Latti	O.	7150	7150	7150
	M.	7200	7250	7250
	T.	—	—	—
100 Czechosl. kr.	O.	1110	1110	1110
	M.	1135	1135	1135
	T.	—	—	—
1 Eesti kroon	O.	—	—	—
	M.	—	—	—
	T.	100	100	100
100 Itaalia liiri	O.	1395	1310	1310
	M.	1435	1350	1350
	T.	—	—	—
100 Norra krooni	O.	6465	6625	6800
	M.	6565	6725	6900
	T.	—	—	—
100 Belgia franki	O.	1675	1670	1750
	M.	1725	1720	1800
	T.	—	—	—
100 Helveetsiafr.	O.	7200	7200	7200
	M.	7325	7325	7325
	T.	—	—	—
1 Tschervonets	O.	1875	1875	1875
	M.	1945	1945	1945
	T.	—	—	—
1 Austria shilling	O.	52,50	52,50	52,50
	M.	54,00	54,00	54,00
	T.	—	—	—
1000 Ungari kr.	O.	5,05	5,05	5,05
	M.	5,30	5,30	5,30
	T.	—	—	—